

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ

Кафедра тваринництва та харчових технологій

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

В.о. декана

Лілія Мартинець

Лілія МАРТИНЕЦЬ

“19” вересня 2022 р.

РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ

ОК25 ТЕХНОЛОГІЇ ВИРОБНИЦТВА ПРОДУКЦІЇ СВИНАРСТВА

(шифр і назва навчальної дисципліни)

Ступінь вищої освіти

бакалавр

(бакалавр, магістр)

Факультет (назва)	Галузь знань (шифр і назва галузі знань)	Спеціальність (шифр і назва спеціальності)	Освітня програма (назва освітньої програми)
аграрний	20 Аграрні науки та продовольство	204 Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва	Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва

Робоча програма з дисципліни «Технології виробництва продукції свинарства» для студентів зі спеціальності 204 – «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва».

«25» серпня 2020 року – 12 с.

Розробник: Стрижак Тетяна Анатоліївна, доцент кафедри тваринництва та харчових технологій, кандидат сільськогосподарських наук, с. н. с.

(вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)

Робоча програма переглянута та затверджена на засіданні кафедри тваринництва та харчових технологій

Протокол від “12” серпня 2022 р. № 11

Завідувач кафедри -

Наталія Недосєкова

1. Опис навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна "Технології виробництва продукції свинарства" ґрунтується на засвоєнні студентами дисциплін природничо-наукової, професійної та практичної підготовки: методологічних засад спеціальності і біології, анатомії великої рогатої худоби, фізіології і біохімії, генетики і розведення, механізації виробничих процесів у скотарстві, зоогієни, технології штучного осіменіння і годівлі.

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Статус навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 6	Галузь знань 20 «Аграрні науки та продовольство» (шифр і назва)	Нормативна	
	Напрямок підготовки		
Модулів – 4	Спеціальність (професійне спрямування): <u>204 Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва</u> (шифр і назва)	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 4		4-й	4-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання –		Семестр	
Загальна кількість годин – 180		7 й	7 й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 5 самостійної роботи студента - 10	Освітній (освітньо-кваліфікаційний) рівень: <u>бакалавр</u>	Лекції	
		28 год.	8 год.
		Практичні, семінарські	
		32 год.	10 год.
		Лабораторні	
		год.	год.
Мова навчання: українська		Самостійна робота	
		120 год.	162 год.
		Індивідуальні завдання: -	
		<u>Форма підсумкового контролю: екзамен</u>	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

2.1. Метою викладання навчальної дисципліни "Технології виробництва продукції свинарства" є підготовка висококваліфікованих фахівців, що володіють загальними знаннями з технологій виробництва свинарства, біологічних особливостей свиней, системи і способів розведення, утримання і вміння вести цілеспрямовану племінну роботу, вміння володіти порівняльною оцінкою технологій виробництва свинини, організовувати виробництво конкурентоспроможної продукції свинарства, які необхідні для засвоєння технологічних ланцюгів щодо виробництва і переробки продукції свинарства.

2.2 Основними завданнями вивчення дисципліни "Технології виробництва продукції свинарства" є:

- Надання знань щодо сучасних технологій виробництва продукції свинарства та особливостей їх застосування в різних умовах;
- Прищеплення студентам певних практичних навичок з технологій виробництва продукції свинарства;
- Формування у студентів сучасного бачення закономірностей біології, індивідуального розвитку, відтворення і селекції в свинарстві;
- Надання умінь щодо організації комплексу технологічних процесів вирощування, відгодівлі, утримання, годівлі, прибирання гною, внесення підстилки, забезпечення мікроклімату та комфорту свиней.

2.3. Згідно з вимогами освітньої програми навчальна дисципліна спрямована на формування **програмних компетентностей**:

ЗК9. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ФК1. Здатність використовувати професійні знання в галузі виробництва і переробки продукції тваринництва для ефективного ведення бізнесу.

ФК8. Здатність здійснювати контроль технологічних процесів під час виробництва та переробки продукції свинарства.

ФК13. Здатність використовувати спеціальні знання для проведення санітарно-гігієнічних і профілактичних заходів на фермах та інших об'єктах із виробництва і переробки продукції тваринництва.

3. Результати навчання

Фахівець напряму підготовки 204 «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва» повинен володіти знаннями щодо організації виробничих процесів у скотарстві на сучасній інноваційній основі, а також творчо і ефективно використовувати у своїй фаховій діяльності набуті знання та досягнення науки і передового досвіду.

Згідно з вимогами освітньої програми навчальна дисципліна спрямована на формування наступних **програмних результатів навчання**:

ПРН1. Забезпечувати дотримання параметрів та контролювати технологічні процеси з виробництва і переробки продукції тваринництва.

ПРН 5. Забезпечувати якість виконуваних робіт.

ПРН14. Забезпечувати параметри та здійснювати технологічний контроль сучасній технологій виробництва свинини.

ПРН 19. Забезпечувати дотримання біологічної безпеки на підприємствах із виробництва та переробки продукції тваринництва.

4. Передумови для вивчення дисципліни

Програма навчальної дисципліни реалізується шляхом організації аудиторної (лекційні і практичні заняття) та самостійної роботи (написання рефератів, підготовка презентацій і завдань).

Програму навчальної дисципліни складено відповідно до вимог навчального плану. Підсумковою формою атестації є залік та екзамен.

Дисципліни, які мають бути вивчені раніше:

- Біофізика;
- Біохімія з основами фізичної та колоїдної хімії;
- Основи біобезпеки, екологічної етики та охорони праці;
- Біотехнологія;
- Генетика;

- Відтворення тварин;
- Розведення тварин;
- Здоров'я тварин та основи ветеринарії;
- Морфологія і фізіологія сільськогосподарських тварин;
- Годівля тварин і технології кормів;
- Організація і менеджмент виробництва та переробки продукції тваринництва;
- Механізація, автоматизація й обладнання у виробництві та переробці тваринницької продукції;
- Методи наукових досліджень та інформатизації у виробництві та переробці продукції тваринництва;
- Гігієна тварин;
- Технології переробки продукції тваринництва;
- Стандартизація, метрологія і сертифікація.

З урахуванням наведеного вище, навчальна програма курсу визначає нормативний зміст навчання з цієї дисципліни, встановлює обсяг і рівень засвоєння знань за видами навчальних занять та самостійної роботи для майбутніх технологів з виробництва та переробки продукції тваринництва. При цьому зміст і структура програми ґрунтуються на традиційній концепції побудови навчального курсу.

5. Програма навчальної дисципліни

ТЕМА 1. Свинарство, як галузь сільськогосподарського виробництва

Значення, стан і перспективи сучасного розвитку свинарства. Розвиток свинарства в країнах світу. Розвиток свинарства в Україні. Сучасні тенденції і напрями розвитку галузі свинарства. Основні форми господарств і ферм. Спеціалізація, концентрація, агропромислова інтеграція. Комплексна механізація й автоматизація свинарських підприємств.

ТЕМА 2. Походження свиней

Походження і класифікація свиней. Дикі предки та родичі свиней. Доместикаційний процес свиней (приручення і одомашнення). Корінні породи Європи та Азії. Середземноморські свині стародавнього змішаного походження. Значення перших заводських порід свиней Британії в подальшому породоутворенні.

ТЕМА 3. Біологічні, господарсько-корисні та конституційні особливості свиней

Біологічні особливості свиней. Господарські корисні ознаки свиней. Конституція та екстер'єр свиней. Типи свиней за напрямом продуктивності. Інтер'єр свиней та методи його вивчення. Взаємозв'язок між конституцією, екстер'єром, здоров'ям і продуктивністю свиней та адаптаційні ознаки.

ТЕМА 4. Породи свиней

Фактори породоутворення. Структура і властивості породи. Групи порід за напрямом продуктивності. Породи свиней поширені в Україні і в світі Породи універсального напрямку продуктивності. Породи м'ясного, сального і універсального напрямку продуктивності. Породне районування свиней.

ТЕМА 5. Особливості напрямів продуктивності свиней

Екстер'єрні та інтер'єрні особливості свиней різних генотипів, їх зв'язок з напрямками продуктивності, кількістю та якістю одержуваної продукції. Відтворення стада. Ріст і розвиток свиней. Структура стада. Ремонт стада. Тривалість господарського та племінного використання свиней. Етологія свиней. Типи діяльності вищої нервової системи свиней

ТЕМА 6. Розведення та гібридизація у свинарстві

Теоретичні основи селекції свиней. Оцінка, добір і підбір у свинарстві. Оцінка і добір ремонтного і племінного молодняка. Оцінка і добір кнурів та маток. Підбір у свинарстві. Методи розведення свиней. Чистопородне розведення. Гібридизація у свинарстві. Теорія і практика створення та використання гібридних свиней. Гетеризис у свинарстві. Мінливість, успадкування, повторюваність і взаємозв'язок селекційних ознак. Використання схрещування, інбридингу, методів біотехнології.

ТЕМА 7. Селекційно-племінна робота у свинарстві

Селекційна робота в племінних господарствах. Особливості організації племінної роботи в товарних господарствах. Регіональна система розведення свиней. Планування племінної роботи та прогнозування її ефективності. Племінний та виробничий зоотехнічний облік. Бонітування свиней. Ідентифікація і реєстрація. Методи оцінювання кнурів-плідників за якістю нащадків. Методи

репродуктивної біотехнології у свинарстві. Технологія вирощування, оцінювання і використання свиноматок і кнурів-плідників.

ТЕМА 8. Оцінка та планування виробництва м'ясо-сальної і генетичної продукції свиней

Хімічний склад, фізичні, біохімічні, технологічні й поживні властивості м'ясо-сальної продукції у свинарстві. Чинники, що впливають на кількісний і якісний склад м'яса і сала. Спермопродуктивність кнурів. Виробництво свинини в сільськогосподарських підприємствах різних форм власності. Виробництво свинини в особистих підсобних та фермерських господарствах. Ветеринарно-санітарне забезпечення свинарських підприємств.

6. Структура навчальної дисципліни

На початку вивчення навчальної дисципліни кожен студент має бути ознайомлений як з робочою програмою навчальної дисципліни і формами організації навчання, так і зі структурою, змістом та обсягом кожної з тем, а також з усіма видами контролю та методикою оцінювання сформованих професійних компетентностей. Тематичний план навчальної дисципліни «Технології виробництва продукції скотарства» складається з наступних тем.

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		лек	пр	лаб	інд	с.р.		лек	пр	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
ТЕМА 1. Свинарство як галузь сільськогосподарського виробництва	22	4	4			14	22	1	1			20
ТЕМА 2. Походження свиней	30	4	4			22	30	1	2			27
ТЕМА 3. Біологічні, господарсько-корисні та конституційні особливості свиней.	24	4	4			16	24	1	2			21
ТЕМА 4. Породи свиней	24	4	4			16	24	1	1			20
ТЕМА 5. Особливості напрямів продуктивності свиней	20	4	4			12	20	1	1			18
ТЕМА 6. Розведення та гібридизація у свинарстві	20	2	4			14	20	1	1			18
Тема 7. Селекційно-племінна робота у свинарстві	20	2	2			16	20	1	1			18
ТЕМА 8. Оцінка та планування виробництва м'ясо-сальної і генетичної продукції свиней	20	4	4			12	20	1	1			18
Усього годин	180	28	32	0	0	120	180	8	10	0	0	162

7. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1.	ТЕМА 1. Походження свиней	4	1
2.	ТЕМА 2. Біологічні, господарсько-корисні та конституційні особливості свиней	4	2
3.	ТЕМА 3. Породи свиней	4	2
4.	ТЕМА 4. Особливості напрямів продуктивності свиней	4	1
5.	ТЕМА 5. Розведення та гібридизація у свинарстві	4	1
6.	Тема 6. Селекційно-племінна робота у свинарстві	4	1
7.	ТЕМА 7. Технологія виробництва свинини	4	1
8.	ТЕМА 8. Оцінка та планування виробництва м'ясо-сальної і генетичної продукції свиней	4	1

8.

Теми лабораторних занять

Не передбачено навчальним планом

9. Індивідуальні завдання

Не передбачено навчальним планом

10. Критерії оцінювання результатів навчання

Оцінювання знань студентів здійснюється відповідно до Положення про організацію та проведення поточного і семестрового контролю результатів навчання студентів.

Навчальними технологіями, які використовуються на лекційних та практичних заняттях, з метою активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів при вивченні дисципліни передбачається:

- Проблемні лекції, розв'язування творчих завдань, робота в Інтернет; презентації, візуальне супроводження навчального процесу (відеопрезентації, відеозаписи тощо).
- Лекції (в лекційній аудиторії, дистанційні, з використанням рисунків, схем, таблиць, комп'ютера та мультимедійних програм).
- Практичні заняття (в аудиторії, дистанційні, з використанням наочних посібників, рисунків, схем, таблиць, комп'ютера та мультимедійних програм; на фермах НД господарства, виставках, з використанням живих об'єктів).
- Самостійна робота (дома, в бібліотеці, в навчальних аудиторіях, з використанням ресурсів Інтернету, спеціальної літератури та робочого зошита).
- Виконання, розв'язування і складання практичних, ситуативних задач різного рівня з певної теми.
- Консультації (групові, індивідуальні, дистанційні).

11. Форми поточного та підсумкового контролю і засоби діагностики результатів навчання

11.1. Поточний контроль проводиться у вигляді опитування.

11.2. Підсумковий контроль проводиться у вигляді екзамену/заліку.

11.3. Засобами діагностики результатів навчання є стандартизовані тести та презентації студентами результатів виконаних завдань.

11.4. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточний контроль										Семестровий контроль	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8				
7	8	7	8	8	7	7	8			40	100

T1, T2 ... T8 – теми навчальної дисципліни.

Засвоєння матеріалу що викладається на лекціях контролюється при проведенні поточного та підсумкового контролів.

Поточний контроль здійснюється шляхом опитування на практичних заняттях та виконання контрольних завдань.

По закінченні кожного змістовного модуля відбувається модуль-контроль.

Контроль самостійної роботи проводиться шляхом захисту індивідуальних навчально- (науково-) дослідницьких завдань.

Навчальним планом передбачений підсумковий контроль у вигляді екзамену.

12. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

Навчальна дисципліна не передбачає використання інструментів, обладнання та програмного забезпечення.

Плакати, таблиці, електронні ресурси навчально-методичного забезпечення. Навчальна дисципліна передбачає використання програмного забезпечення: *on-line: Microsoft Office 365, Teams, Moodle (GNU загальна суспільна ліцензія).*

13. Рекомендовані джерела інформації

14.1. Навчальна та інша література

Базова

1. Практикум із свинарства і технології виробництва свинини / В.І. Герасимов, Ю.В. Засуха, В.М. Нагаєвич та ін. – Харків: Еспада, 2003. – 224 с.

2. Свинарство і технологія виробництва свинини / В.І. Герасимов, Л.М. Цицюрський, Д.І. Барановський та ін. – Харків: Еспада, 2003. – 448 с.
3. Цицюрський Л.М., Засуха Ю.В. Технологія виробництва продукції свинарства. Базова контролююча програма для проведення тестового іспиту студентів. – К.: 2004. – 34 с.
4. Свинарство України / В.І. Герасимов, В.М. Нагаєвич, Д.І. Барановський та ін. – Х.: Еспада, 2008. – 480 с.
5. Гноевий І.В. Годівля та відтворення поголів'я сільськогосподарських тварин в Україні. - Харків, 2006.- 399 с
6. Мінеральна годівля свиней //Ефективне тваринництво. – 2015. - № 3. – С. 19-24.

Додаткова література:

1. Вирощування ремонтного молодняка сільськогосподарських тварин / І.І. Ібатулін, А.І. Сринов, Л.М. Цицюрський та ін.; За ред. Б.М. Гопки - К.: Урожай, 1993.-248 с.
2. Генофонд свійських тварин України: Навчальний посібник/ Д.І. Барановський, В.І. Герасимов, В.М. Нагаєвич та ін. / за ред. Д.І. Барановського та В.І. Герасимова. – Харків:Еспада,2005. – 400с.
3. Довідник з технології та менеджменту в тваринництві / За ред. проф. Рубана. – Харків: Еспада, 2002. – 572 с.
4. Зубець М.В., Буркат В.П. Племінні ресурси України. – К.: Аграрна наука, 1998. – 336 с.
5. Інтенсифікація промислового свиноводства /Г.С. Походня, Ю.В. Засуха, Л.М.Цицюрський и др. – К.: Издательство УСХА, 1994. – 464с.
6. Інструкція з бонітування свиней; Інструкція з ведення племінного обліку у свинарстві / Затв. Міністерством аграрної політики України 17.12.2002. № 396. – К.: Видавничо-поліграфічний центр “Київський університет”, 2003. – 64 с.
7. Коваленко В.П., Рябко В.М., Пельх В.Г. Перспективи свиноводства. – Херсон:Айлант, 2000. – 84 с.
8. Словарь терминов по биотехнологии для производства продовольствия и ведения сельского хозяйства [А. Заид, Х. Г. Хьюз, Э Порчедлу, Ф. Николас]/ Продовольственная и сельскохозяйственная организация Объединенных наций. – Рим, 2008. – 395 с
9. Нормативно-правові акти з ідентифікації та реєстрації тварин. Мінагрополітики України. - К., 2005.- 194 с.
10. Райко В.И. Планировка и застройка животноводческих ферм.- К.: Урожай, 1989.- 280 с.

Допоміжна

1. Апатенко В. М. Імунодефіцит вимагає імуностимуляції/В. М. Апатенко // Ветеринарна медицина України. – 2009. - № 5. – С.30-31
2. Василів А. П. Проблема стресу у промисловому свинарстві /А. П. Василів

//Розведення і генетика тварин. – 2009. - № 43. – С. 46-51

3. Волощук В. М. Біохімічні показники крові молодняку різного рівня стресійкості при дії технологічного стресу//В. М. Волощук, М. В. Фидря//Свинарство. – 2015. – Вип. 67. – С. 16- 21

4. Закон України " Про племінну справу у тваринництві" // Урядовий кур'єр. 2000. - №4.- С. 1-5.
5. Патент на корисну модель № 128273 «Спосіб про біотичного захисту молодняка свиней»/ С.О. Сідашова, Л. Г. Перетяцько, А.О. Онищенко, Т. А. Стрижак, О. Г. Гуменний// Опубл. 10.09.2018, бюл. № 17.
6. Палій А. Засоби боротьби з мікотоксикозами свиней /А. Палій//Корми і факти. – 2019.№ 1 (101). – С.18-21
7. Правильне визначення якості сперми кнурів. За матеріалами Pigua. Info// Ветеринарна практика. – 2014. - № 14. - С. 33-35.
8. Стрижак Т. А. Методика експрес-дослідження токсикологічного профілю свинарських підприємств /Т. А. Стрижак, С. О. Сідашова, А. В. Палагута //ІТБ ІТ НААН. – 2016. - № 116. – с.211-216
9. Сідашова С.О. Вплив про біотичного захисту на адаптаційну і продуктивну здатність свиней /С. О. Сідашова, Л. Г. Перетяцько, А. О. Онищенко// Свинарство. – 2017. – Вип. 69. – С.91-105.
10. Рубан Ю.Д. Биология и эволюция в селекции животных и технологии производства.- К.: Аграрна наука, 2005.- 224 с.
11. Рубан Ю.Д. Породы, породообразовательный процесс и селекция животных.- К.: Аграрна наука, 2006.- 380 с.
12. Шостя А. М. Динаміка якості спермо продукції у кнурів – плідників залежно від пори року та інтенсивності їх використання/А. М. Шостя, В. О. Рокотянська//Свинарство. – 2018. – Вип. 71. – С.116-120
13. Цвилюховский Н. И. Минеральный обмен в организме свиней и его коррекция /Н. И. Цвилюховский, В. И. Береза, Н. Г. Грушанская // Тваринництво сьогодні. – 2009. - № 3. – С. 51-53.

14.2. Електронні ресурси

1. zakon.rada.gov.ua
2. minfin.gov.ua